

N:o 73.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 Maj 1874.

— — — — Andra Kammaren den 19 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i fråga om bildande af en pensionsanstalt för folkskolelärares efterlemnade enkor och oförsörjda barn.

(Andra Kammarrens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 15 samt Första Kammarrens Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 8.)

S. A. K.

Sedan den komité, hvilken till följd af Rikets Ständers år 1863 framställda begäran erhöll Eders Kongl. Maj:ts uppdrag att för folkskolelärares pensionering utarbete nya grunder, den 19 December 1864 afgifvit underdånigt betänkande och deruti af anförda skäl jemväl framställt förslag till reglemente för en folkskolelärares enke- och pupillkassa, enligt hvilket förslag lärarne sjelfve med understöd af statsmedel borde bilda och underhålla en sådan kassa på det sätt, att skyldigheten till afgifters erläggande skulle åligga hvarje lärare eller lärarinna, som innehade tjänst, för hvilken vederbörande skoldistrikt i afseende å delegarnes egen pensionering vunnit delaktighet i folkskolelärares pensionsinrättning, hvarjemte enke- och pupillkassan förmenades stå under samma förvaltning som pensionsinrättningen; blef visserligen samma förslag, som af Kongl. Maj:t till 1865—1866 årens Riksdag framställdes, af

Rikets Ständer i hufvudsakliga delar antaget jemte det att ett anslag af 2,000 Rdr beviljades att till den ifrågakämda enke- och pupillkassan årligen utgå, men efter det domkapitlet, Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskoleväsende samt rikets samtliga folkskolelärare blifvit öfver omförmälda förslag hörde samt yttranden inkommit, i hvilka synnerligen folkskolelärarne sjelfve uttalade stora betänkligheter emot förslaget, enär enligt detsamma lärarne skulle ovilkorligen förbindas till betydliga och i förhållande till löneinkomsterna känbara uppoffringar, fann sig öfvannämnda komité, till hvilken berörda yttranden blifvo af Kongl. Maj:t öfverlemnade, föranlåten att i ett senare underdånigt betänkande af den 26 September 1868 hemställa, att Kongl. Maj:t måtte i nåder låta bero vid hvad i frågan blifvit åtgjort, intill dess folkskolelärarne sjelfve till samma frågas lösning framdeles möjligen toge något verksamt initiativ.

Under de år som sedermera förflutit, hade något åtgörande i omförmälda afseende icke i vidsträcktare mån från lärarnes sida låtit sig förnimma. Detta förhållande finge dock icke anses häntyda på ett mindre lifligt intresse hos folkskolelärarne för den ifrågakämda pensioneringen af deras enkor och oförsörjda barn, helst sådant intresse flerstädes verkligen försports, utan snarare härröra från de med förslagets genomförande förenade svårigheter och uppoffringar; och då förevarande fråga vore af vigt icke blott för lärarne sjelfve utan äfven för staten, kunde med lika mycket skäl sägas, att det tillkomme Riksdagen som folkskolelärarne att nu taga första steget till frågans lösning, synnerligast som staten visat sin omsorg för de flesta andra tjänstemannklassers enkor och barn och den ifrågakämda pensionsanstalten i allt fall svårigen kunde komma till stånd med mindre staten därför vidkändes någon uppoffring.

Med åberopadt stöd af dessa omständigheter har vid innevarande riksdag förslag blifvit framställt om åstadkommande af en pensionsinrättning för folkskolelärarnes enkor och barn på den förändrade grund, att endast blifvande lärare och lärarinnor skulle förpligtas att i inrättningen ingå såsom delegare, under det att nu varande tjänsteinnehafvare berättigas att på vissa vilkor i densamma blifva delegare, såsom ock i afseende på enke- och pupillkassa för prester och elementarlärare är föreslaget.

Riksdagen, som funnit de för nämnda förslag anförda skäl giltiga och tillika ansett de svårigheter, som tillförene mött vid fråga om pensionsinrättningens åstadkommande, vara undanröjda genom den föreslagna förändringen af grunden för delaktighet i inrättningen, nemligen att nuvarande folkskolelärare skola ega rättighet och endast de blifvande skyldighet att i samma inrättning inträda, såsom följd hvaraf det torde kunna antagas, att folkskolelärarne i allmänhet skola med större intresse omfatta detta nya förslag, har godkänt förslaget, med det tillägg, att delaktighet i pensionsinrättningen bör be-

redas jemväl i äktenskap födda, oförsörjda barn efter enka, hvilken såsom folkskolelärarinna afidit; men då Eders Kongl. Maj:t bättre än Riksdagen lärer vara i tillfälle att åstadkomma frågans vidare utredning och derefter föreslå ej mindre det statsunderstöd, som, utöfver ofvanberörda årliga anslag, hvarå vid detta års slut lärer finnas en behållning af 16,000 kronor, blifver för ändamålet erforderligt, än ock det belopp, hvartill de i inrättningen inträdande lärares och lärarinnors årsafgifter skola uppgå, äfvensom sättet för pensionsinrättningens förvaltning och de föreskrifter i ämnet, som för öfrigt kunna vara af nöden; får Riksdagen härmed i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i förnyadt öfvervägande frågan om beredandet af pensionering för folkskolelärares efterlemnade enkor och oförsörjda barn på den af Eders Kongl. Maj:t och Rikets Ständer redan antagna grund, att pensioneringen besörjes af folkskolelärne sjelfve med understöd af statsmedel, men med skyldighet endast för blifvande och rättighet för nuvarande innehafvare af ordinarie folkskoleläretjenst att såsom delegare i anstalten ingå, samt att Eders Kongl. Maj:t täcktes derefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 19 Maj 1874.
